

Mieczysław Malecki. Człowiek, uczony, organizator. W setną rocznicę urodzin. Pod redakcją Jerzego Ruska. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 2005, 280 s.

Томът съдържа доклади от Международната научна конференция, организирана от Института за славистика при Ягелонския университет в Краков (7.–8. XI. 2003 г.) по повод на 100-годишнината на известния учен – славист и полонист, диалектолог, основател на балканистичната секция, ръководител на нелегалната учебна дейност към Ягелонския университет по време на Втората световна война.

Публикациите разкриват различни страни от живота и творческата дейност на М. Малеcki. Те го показват като изключителен човек, гражданин, патриот и педагог, постигнал високи резултати в своята научна област, и като организатор на учебната дейност в Ягелонския университет. На тази тема пишат негови бивши студенти, последователи, близки: Й. Русек – *Мечислав Малеcki, 1903–1946 (Mieczysław Malecki, 1903–1946)*, Й. Волски – *Мечислав Малеcki в моите спомени (Mieczysław Malecki w moich wspomnieniach)*, А. Малеcki – *Мечислав Малеcki, моят баща (Mieczysław Malecki mój Ojciec)*, Б. Вирозумска – *За достойнството на учения (O godność Uczonogo)*, М. Зарембина – *Проф. Мечислав Малеcki като организатор на нелегалното обучение в Ягелонския университет (Profesor Mieczysław Malecki jako organizator tajnego nauczania)*.

Една част от авторите изтъква заслугите на М. Малеcki като основоположник на полската балканистика. В това отношение могат да се посочат публикациите на Л. Селимски, Кл. Щайнке, Л. Беднарчук и др.

Друга част от статиите изтъква различни приноси от изследванията по полска и славянска диалектология: Б. Валчак – *Концепцията на Мечислав Малеcki за преходните и смесените говори (Mieczysława Maleckiego koncepcja gwar przejściowych i mieszanych)*, Х. Курек – *Мечислав Малеcki като социолингвист (Mieczysław Malecki jako sociolingwista)*, Й. Рейхан – *Мечислав Малеcki и Лингвистичен атлас на полските Подкарпати (Mieczysław Malecki i Atlas językowy polskiego Podkarpacia)*, Й. Конш – *Орава в изследванията на М. Малеcki (Orawa w badaniach Mieczysława Maleckiego)*, Х. Мечковска – *Полските оравски говори в Словакия в светлината на проучванията на М. Малеcki (Polskie gwary orawskie na Słowacczyźnie w świetle badań M. Maleckiego)*, Й. Я. Лабоха – *Полско-чешките погранични езици в светлината на проучванията на М. Малеcki (Polsko-czeskie pograniczne językowe w świetle badań M. Maleckiego)*, Фр. Сова – *Проучванията на М. Малеcki върху Спишу (Badania M. Maleckiego na Spiszu)*.

Специално място в част от статиите се отделя на заслугите на М. Малеcki за проучването на отделни славянски диалекти на Балканите, включително и на крайните български югозападни говори, останали зад пределите на България (в Богданско, Костурско, Солунско). С богатия фактологичен материал, който съдържат, те представляват ценен извор за българската езикова история.

Различни особености (фонетични, лексикални), отбелязани в диалектоложките проучвания на М. Малеcki на селата Сухо и Висока, са анализи-

рани в статиите на И. Савицка и Д. Иванова.

Книгата е своеобразен паметник на почитта, уважението и преклонението пред делото на талантливия учен и учител, който оставя трайни следи в паметта на своите преки и непреки ученици и непреходни идеи в славистиката.

Диана Иванова

Język i literatura słowacka w perspektywie słowiańskiej. Studia Słowacko-polskie ofiarowane profesor Marii Honowskiej.
Pod redakcją Haliny Mieczkowskiej i Barbary Suchoń-Chmiel.
Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków. 2005, 303 s.

Томът *Словашки език и литература* е подготвен от възпитаници, приятели и колеги на проф. Мария Хоновска по случай 80-годишния ѝ юбилей и 35-годишнината на краковската словакистика.

Във встъпителното си слово към сборника Ирена Байерова разкрива тайните на дълголетието на юбилярката – житейско и творческо – и стига до извода, че богатството на идеи идва от принадлежността ѝ към двата най-известни в Полша центъра по езикознание, различаващи се методологически и непрекъснато състезаващи се помежду си: Краков – свързан с традицията и „чистата“ наука, Варшава – изповядваща съвременност и актуалност, ангажираност с практиката. Срещите с изключителни личности – учители и колеги (варшавски и краковски), оставят своя отпечатък и върху научните търсения на М. Хоновска. Особено съдбовна се оказва срещата ѝ с именития полски учен В. Дорошевски, който завещава на своите ученици именно „варшавската следа“: оригинално мислене и смели филозофско-езикови концепции с психологични и културни преплитания. В краковския кръг, приемник на младограматическите тенденции на XIX в., тя усвоява историзма като един от стълбовете на филологията.

В частта, посветена на езиковедската проблематика, тематичните кръгове напомнят широкия диапазон в творчеството на професор М. Хоновска, а именно: *Общославянска фонетика и фонология (Fonetyka i fonologia ogólnosłowiańska)*, *Словообразуването в синхронен и диахронен аспект (Słowotwórstwo w ujęciu synchronicznym i diachronicznym)*, *Проблеми на семантично-синтактичния развой (Zagadnienia rozwoju semantyczno-składniowego)*, *Семантично-лексикална проблематика (Problematyka semantyczno-leksykalna)*, *Политика на езиковия развой (Polityka rozwoju językowego)*, *Преводознание (Przekładoznawstwo)*.

Публикуваните доклади представят полско-словашките езикови паралели в широк план и на всички равнища: лексикално, словообразователно, морфологично, синтактично. На такава тема са например статиите: *Чешки и полски умалителни форми на съществителните и проблемът за взаимната им еквивалентност (Polskie rzeczownikowe formy zdrobniałe a problem wzajemnej ekwiwalencji)* на Т. Зофия Орлош, *Композитна деривация в словашкия и полския език (Derywacja kompozycyjna w języku słowackim i*